

Förskolegård som lockar till lek och spring och där det finns sol och skugga. Bild: Eva Björklund

Förskolegårdar i nybyggda områden är ofta för små och ointressanta för barnen. Bild: BUMS

Barnen i staden

Det behöver byggas mycket bostäder i Stockholms län och det måste finnas plats för barnen

Stora brister - och många är medvetna om detta

Många av de nya stadsområden som planeras och byggs i länet har stora brister när det gäller barnens utemiljö. Samtidigt visar forskning att barnens utemiljö spelar en stor roll för deras fysiska och psykiska hälsa och deras utveckling. Det finns politiker i alla partier som är medvetna om att barnens utemiljö har försumrats. Planerare och konsulter vet det också. De behöver stöd från en bred opinion för att kunna bryta den negativa trenden.

Det finns mycket kunskap om hur barns utemiljö bör se ut. Boverket har samlat den i en vägledning kallad "Gör plats för barn och unga" (2015). Där anges hur stor yta som behövs och hur man ordnar den ytan. Det är dock få kommuner som tillämpar vägledningen.

Gemensamma drag hos de nya täta stadsdelarna

De täta stadsdelar i länet som är under planering och byggande har många drag gemensamt. Man planerar "kvarterstad". Kvarterens sidor är mellan femtio och hundra meter. Husen är mellan fyra och tolv våningar, i medeltal sju våningar, ib-

land med en högre del i ena hörnet. Bostadsgårdarna är ofta små och slutna. De flesta kvarteren är på alla sidor omgivna av biltrafik. Exploateringen är ofta 20-30 % högre än i tidigare stadsområden, till exempel Hammarby Sjöstad. I många av områdena är var tredje bostadsgård till hälften upptagen av en förskolegård, se bild ovan. När förskolor byggs på egen tomt är de oftast i två våningar, har knappa ytor för utelek och plats för upp till 200 barn.

Förskolor som ligger i bottenvåningen inne i kvarter får problem. En stor del av gården ligger i slagskugga. Gården ska ofta delas med de boende. Detta innebär störningar och konflikter med de som bor runt gården. Små gårdar inne i kvarter liksom friliggande förskolor med mycket stora barngrupper leder till trängsel, osämja och bråk. Markytan slits hårt och gräs ersätts med plastgräs och gummimattor, vilket är ohälsosamt för barnen och förstör miljön. Exploateringsstrycket har också lett till att befintliga förskolor och skolors gårdar krymper genom att skolorna byggs ut eller att delar av gården bebyggs med bostäder. Även viktiga parker, idrottsplatser och utflyktsmål i naturen nära förskolor i täta områden bebyggs.

I Järfälla planerar man en tät kvarterstad, Barkarbystaden, som blir ungefär lika stor som Östermalm. Projektet Centrala

Mälarhöjdsskolan disponerar ca 23 000 m² för byggnader och friytor. Den har ca 1 100 elever. Det är trångt på rasterna, men situationen är bättre än på många andra håll.

Bild: Nättidningen Bättre Stadsdel

Nacka följer också mönstret. I Stockholm planeras bland annat Årstafältet, Slakthusområdet och Lövholmen på liknande sätt, delvis med högre hus. Uppräkningen här omfattar några av de större projekten. I många av länets kommuner finns även mindre projekt efter samma stadsplanepprinciper, och ofta med samma brister när det gäller barnens miljö.

I alla kommuner planeras och byggs också förskolor och skolor som är bra. Det finns ingen brist på kunskap. Det som behövs är en politisk vilja att se till barnens bästa också där exploateringsstrycket är som högst.

Bilden nedan visar planerna för ny bebyggelse vid Årstabergrs station i Stockholm. På bostadsgårdarna ligger tre "utsläppsgårdar" för förskolor om vardera 200 m². Bild: Ikano

Ett nytt kvarter vid Sjöängsvägen i Stockholm är också ca 23 000 m². Även där ska finnas skola och förskolor för ca 1 100 barn. Men inom samma kvarter ska också byggas 440 lägenheter och ett kontorshus. Det blir nästan ingen plats kvar för barnens utvistelse. Bild: Stockholms stad

Har hembygdsrörelsen en roll?

Alla projekt som nämnts här är påbörjade, och de första etapperna är under byggnad. Men planerna sträcker sig över flera årtionden framåt. Det finns fortfarande möjlighet att påverka kommande etapper för att få en bättre situation för barnen. Hembygdsrörelsen skulle kunna spela en roll i detta.

Tor Edsjö
Hägerstens Hembygdsförening